

Beleidsplan Stichting het Voormalig Gast- en Weeshuis

Charitas en een maatschappij in beweging

In de middeleeuwen al was er zorg voor behoeftige medemensen ('caritas') in de stad Rhenen (zie o.a. de geschiedbeschrijving van Henk Deys op de website van het Gast- en Weeshuis). Rond 1380 richtte men het Gasthuis op dat arme en zieke mensen steunde en gastvrijheid verleende aan reizigers en pelgrims op bedevaart. Het Gasthuis hielp hen met geld, eten en drinken, slaapgelegenheid en logies en ondersteuning voor medische zorg. De uitgaven varieerden sterk al naar gelang er epidemieën optraden, misoogsten of oorlogsgeweld. Deze uitgaven werden gefinancierd op basis van giften en de exploitatie van eigendommen van het Gasthuis. In 1753 fuseerde het Gasthuis met het Weeshuis en werd het werk voortgezet en uitgebreid met de zorg voor wezen. In 1926 richtte de Rhenense boekhandelaar en uitgever Willem Johan van Nas (1844-1927) de Stichting Weezen- en Ziekenfonds op om met het kapitaal dat hij naliet, wezen en (on- en minvermogende) zieken en zieke mensen te ondersteunen en de volksgezondheid te bevorderen. De Stichting Voormalig Gast- en Weeshuis en de Stichting Voormalig Weezen- en Ziekenfonds zijn beide opgekomen vanuit de betrokkenheid en zorg van behoeftige medemensen in tijden dat er weinig andere vormen van ondersteuning waren. Beide hebben in de geschiedenis aanpassingen doorgevoerd, omdat de tijd die met zich meebracht. Omdat zij veel met elkaar gemeen hebben, zijn beide stichtingen in 2023 met elkaar gefuseerd. Sinds hun oprichting is de samenleving sterk veranderd. In de laatste eeuw heeft de overheid veel zorgtaken op zich genomen. Daarmee is het werk van de stichtingen veranderd.

In 2024 is de wereld sterk in beweging. Er zijn brandhaarden in de wereld, ook in Europa, waar strijd en oorlog worden gevoerd. Mensen zijn op de vlucht om oorlogsgeweld, hongersnood en armoede te ontvluchten. Ook in eigen land en in de eigen gemeente blijken er ondanks de zorg vanuit de overheid veel mensen te zijn die moeten leven met schulden, weinig geld en het gevoel "er niet echt bij te horen". Waar gastvrijheid voor mensen op de vlucht eeuwenlang een groot goed was, worden deze mensen tegenwoordig soms met wantrouwen tegemoet getreden en ondervinden zij niet altijd meer de gastvrijheid waarvoor het Gasthuis zich al in de 14de eeuw sterk maakte. Veel mensen zijn ongerust over hun bestaanszekerheid en ondervinden hiervan veel spanningen. Er is sprake van toenemende polarisatie en een groeiend onderling wantrouwen binnen de samenleving en veel mensen voelen zich gediscrimineerd en/of buitengesloten. Meer dan ooit lijkt er een behoefte te zijn aan meer maatschappelijke samenhang en tegelijkertijd inlevingsvermogen, waardering en respect voor diversiteit en veelkleurigheid.

De nieuwe Stichting het Voormalig Gast- en Weeshuis onderkent deze ontwikkelingen en ziet de noodzaak initiatieven om de maatschappelijke samenhang duurzaam te versterken en activiteiten om de gezondheid en zorg voor behoeftige mensen te ondersteunen.

De stichting bezit een beperkt kapitaal en beseft dat zij niet in staat is langdurig projecten te financieren of daaraan gedurende lange tijd financieel bij te dragen. Daarom richt zij zich in het bijzonder op de financiële ondersteuning van initiatieven in een opbouwfase, zodat deze een begin kunnen maken en in deze fase op zoek kunnen gaan naar permanentere financieringsbronnen.

Gezien deze achtergrond kiest de stichting met dit beleidsplan ervoor nog meer dan eerder nieuwe, perspectiefrijke initiatieven te ondersteunen die de maatschappelijke samenhang, gezondheid en bestaanszekerheid van de inwoners van Rhenen duurzaam versterken. Het saamhorigheidsgevoel en ‘charitas’ zijn eeuwenlang in de Rhenense gemeenschap gekoesterd en de stichting wil helpen die in stand te houden in weerwil van de ontwikkelingen elders in de wereld.

De doelstelling van de stichting

Ook in 2024 blijven de doelstellingen van de stichting onverkort van kracht:

- a. de bevordering van de maatschappelijke samenhang en preventie en zorg t.b.v. de volksgezondheid en ouderenzorg in de gemeente Rhenen door het steunen van en het geven van bijstand (financiële donaties) aan sociale, culturele of maatschappelijke doeleinden binnen het grondgebied van de gemeente Rhenen, waarbij onder doeleinden tevens worden begrepen instellingen die sociale, culturele of maatschappelijke doelstellingen nastreven, welke in het belang van bewoners van de gemeente Rhenen zijn of kunnen zijn en waarvan het resultaat van de activiteit(en) binnen de gemeente Rhenen ligt;
- b. het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

De werkzaamheden van de stichting

Voor de financiële ondersteuning van perspectiefrijke initiatieven voor maatschappelijke samenhang, gezondheid en bestaanszekerheid van de inwoners van Rhenen let de stichting in het bijzonder op de volgende criteria:

- De aansluiting bij de doelstelling van stichting en de mate waarin de initiatieven die versterken
- De mate waarin andere, blijvende financieringsmogelijkheden worden onderzocht en er zicht is op een langdurig effect op de Rhenense samenleving

- Het éénmalige karakter van de aanvraag. Het bestuur kan hiervan afwijken door in bijzondere gevallen een activiteit voor enkele jaren te ondersteunen als opstart van een langduriger doorwerking.

Het vermogen van de stichting als financiële inkomstenbron

Om de Rhenense samenleving financiële steun voor deze doelen te kunnen blijven bieden moet de stichting ook inkomsten verwerven. Dat doet de stichting met behulp van het beheer van haar vermogen en de verhuur en verpachting van in haar bezit zijnde woningen en gronden. Het vermogen van de stichting wordt gevormd door het stichtingskapitaal, subsidies en schenkingen, erfstellingen en legaten en andere verkrijgingen en baten. In het beleggingsstatuut (zie bijlage 1) zijn de uitgangspunten van het beleggingsbeleid in algemene zin vastgelegd. Daarnaast is in het beleggingsplan (zie bijlage 2) aangegeven op welke manier er zal worden belegd en wat daarbij de randvoorwaarden zijn.

De stichting gebruikt een belangrijk deel van de opbrengsten vanuit deze bezittingen om de eerder genoemde donaties te kunnen doen. Daarnaast wordt een deel van de opbrengsten gebruikt om de kosten van de organisatie/administratie en de kosten van het beheer en onderhoud van het vermogen, de woningen en de gronden te dekken.

De stichting heeft geen winstoogmerk en geen actief beleid om de omvang van haar kapitaal en bezittingen te laten groeien. De stichting voert een beheer dat gericht is op een waardevaste instandhouding van het verworven kapitaal om ook voor toekomstige generaties het werk voort te kunnen zetten.

Verantwoording

De stichting stelt elk jaar een jaarplan vast waarin de beoogde activiteiten en het beheer van de beschikbare financiële middelen voor dat jaar worden beschreven. Zij legt in een jaarverslag en jaarrekening daarover verantwoording af. Er vindt een beoordeling plaats door een bij de Nederlandse Beroepsorganisatie voor accountants ingeschreven accountant-administratieconsulent of registeraccountant.